

Ομιλία

Η αναθεώρηση της Ιστορίας

Θεσσαλονίκη 27 Απριλίου 2023

Φίλες και φίλοι,
Κυρίες και κύριοι

Ζούμε σε εποχή ανατροπών. Πριν από είκοσι περίπου χρόνια ζήσαμε αυτό που αισιόδοξα ονομάστηκε «το τέλος της ιστορίας». Ήταν μια υπερφίαλη διακήρυξη – προήλθε από την ανακούφιση του καπιταλιστικού κόσμου από την παλινόρθωση του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής στην Σοβιετική Ένωση και το τέλος της τελευταίας ως πολιτικής οντότητας. «Ο κομμουνισμός τελείωσε το 1991», όπως πολύ πρόσφατα έσπευσε να μας διαβεβαιώσει ο «θεωρητικός» ιστορικός του ΣΥΡΙΖΑ, διευθυντής των ΑΣΚΙ, Κωστής Καρπόζηλος -παρουσιάζοντας το νέο βιβλίο του «καθ' ύλη αρμόδιου» κου Μαρατζίδη (Στη σκιά του Στάλιν) – επίσης του χώρου του ΣΥΡΙΖΑ. Υποθέτω, ότι για να επιμένουν τόσα σοβαρά πρόσωπα πάνω στο ζήτημα αυτό, ίσως πράγματι η ιστορία να τελείωσε και, χωρίς να το αντιληφθούν οι λαοί, περάσαμε στην μετα-ιστορία της κοινής ευημερίας, ισότητας, αδελφότητας. Εκεί όπου οι επαναστάσεις απέτυχαν, πέτυχε ο καπιταλισμός – ιδού το τελικό πόρισμα.

Κάπου εδώ όμως τελείωσαν οι ευχές, τα όνειρα τελείωσαν και η πραγματικότητα ήρθε και πάλι στο φως έτοιμη να κατασπαράξει προσδοκίες και ευχές των ισχυρών και κυρίαρχων. Καθώς, πραγματικά μεν, ο καπιταλισμός πέτυχε μια λαμπρή νίκη στα 1991 – επανάφερε στον κόσμο του κεφαλαίου την παλιά του σιγουριά. Δεν υπολόγισε όμως τα εξής απλά και σπουδαία:

Πρώτον ότι, ανεξάρτητα από τις παλινδρομήσεις της ιστορίας, ο κόσμος δεν ήταν πλέον ο ίδιος πριν και μετά την Ρωσική Επανάσταση, πριν και μετά την Σοβιετική Ένωση, πριν και μετά από τις νικηφόρες επαναστάσεις και αγώνες των λαών στον εικοστό αιώνα, πριν και μετά την συντριβή του ναζισμού και το κύμα της λαϊκής αντιφασιστικής Αντίστασης, πριν και μετά τους αγώνες και τις νίκες των λαών ενάντια στην αποικιοκρατία και τον ιμπεριαλισμό.

Δεύτερο, ότι οι μεγάλες επιτυχίες του καπιταλισμού, είναι απλά προπομποί των νέων του αδιεξόδων, των νέων αντιθέσεων και συγκρούσεων που αυτό προκαλεί. Το πιστοποιεί η ιστορία: η μεγάλη επιτυχία της επιβολής -δια πυρός και σιδήρου- του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής από το αρχικό του λίκνο, την δυτική Ευρώπη, σε ολόκληρο τον κόσμο -δια του ύστερου αποικισμού- οδήγησε κατευθείαν στον Πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο.

Είκοσι και κάτι χρόνια μετά την παλινόρθωση. Ο πόλεμος μαίνεται εκεί όπου παλιά οι λαοί ζούσαν αδελφωμένοι στον σοσιαλισμό, στην Σοβιετική Ένωση. Η Ουκρανία, που αγωνίστηκε και μάτωσε περισσότερο από κάθε άλλη σοβιετική δημοκρατία στον Μεγάλο Πατριωτικό Πόλεμο, φλέγεται από άκρη σε άκρη και μετατρέπεται σε χέρσα γη. Πίσω από τις φλόγες, τους καπνούς και τους σταυρούς των νεκροταφείων του

πολέμου διακρίνεται το επερχόμενο έρεβος: ο Τρίτος Παγκόσμιος πόλεμος. Η παραγωγική καρδιά του καπιταλισμού βρίσκεται πλέον στην Ασία και στις ακτές του Ειρηνικού και παλιός δυτικός κόσμος πασχίζει να κρατήσει ότι μπορεί από την παλιά του ισχύ και αίγλη: δια των όπλων και δια του αίματος – έτσι όπως λύνονται οι μεγάλες διαφορές και αντιθέσεις στην ιστορία.

Η ιστορία λοιπόν... Για την μακρόχρονη εμπειρία των λαών μιλάμε, έτσι όπως καταγράφεται, όπως μεταδίδεται από γενιά σε γενιά για να τροφοδοτήσει την πολιτική παιδεία, αυτήν που έχουν οδηγό τους η λαοί στο κτίσιμο του κόσμου. Γιατί η πολιτική παιδεία, δεν είναι μια κλασσική φυσική επιστήμη, όπως οι θετικές αντίστοιχες που κλείνουν σε αριθμούς και σε μεγέθη τις διαστάσεις και τις λειτουργίες του κόσμου. Στις επιστήμες του πολιτισμού και του ανθρώπου τα στοιχεία, οι επιστημονικές υποθέσεις, δεν μπορούν να επιβεβαιωθούν ή να διαψευστούν με την πειστική μέθοδο του πειράματος. Το μόνο εργαστήριο που διαθέτουν είναι η ιστορία. Διαμέσου αυτής σωρεύουν την επιστημονική αλλά και την πολιτική εμπειρία, την παιδεία να το πούμε πληρέστερα, που θα τους επιτρέψει να στοχαστούν το σήμερα και το αύριο, να σχεδιάσουν και να διεκδικήσουν ένα καλύτερο κόσμο, στα μέτρα των αναγκών τους και των παραγωγικών δυνατοτήτων που ο μόχθος και η ευφυΐα τους εξασφάλισαν. Η ιστορία είναι μέσο λοιπόν, είναι προϋπόθεση, είναι όπλο στην ταξική πάλη και γι αυτό δέχεται πρώτη αυτή τα πυρά του σκοταδισμού, της απαξίωσης που εκπορεύονται από τον κόσμο των ισχυρών, των ταξικών κυριάρχων.

@@

Η επίθεση ενάντια στην ιστορία γενικεύθηκε αιμέσως μετά την παλινόρθωση του 1991 και πολύ γρήγορα ξεπέρασε το στάδιο του προπαγανδιστικού ευρήματος για να αναδειχθεί, η ίδια η «αναθεώρηση της ιστορίας» ως ξεχωριστός κλάδος του αστικού επιστημονικού (ας το πούμε έτσι) ρεπερτορίου. Το γενικό υπόστρωμα κοινό με τις λοιπές Ανθρωπιστικές Επιστήμες: ο μεταμοντερνισμός. Ο τελευταίος είναι μια παλιά έννοια που πρωτοεμφανίστηκε στο δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα όταν οι επιτυχίες του καπιταλισμού -η κατακλυσμιαία άνοδος και επιβολή του σε ολόκληρο τον κόσμο- αντιμετώπισε τα πρώτα της προβλήματα και αδιέξοδα. Ως έννοια και ερευνητική κατεύθυνση γνώρισε μια δεύτερη νεότητα στην δεκαετία του 1920 – κάτω από την σκιά του Πρώτου Παγκόσμιου πολέμου και την απειλή της Ρωσικής Επανάστασης. Υιοθετήθηκε ως βασικό όπλο της ταξικής πάλης στον καιρό του Ψυχρού Πολέμου, θεμελιώθηκε πάνω στις θεωρητικές αναζητήσεις που ακολούθησαν τον Μάη του 1968. Με την παλινόρθωση του 1991 έγινε επιστημονικό καθεστώς. Η ουσία του: στο όνομα του πλουραλισμού και της διαφορετικότητας -υπόστρωμα του ατομικισμού- αμφισβήτηση του ορθολογισμού και τελικά της ίδιας της επιστήμης. Τι παράξενο – η αστική τάξη στον καιρό της ανόδου της έκανε λάβαρο των αλλαγών που έφερνε τον Ορθό Λόγο (La Raison – της Γαλλικής Επανάστασης). Τον καιρό της κρίσης και των αδιεξόδων της αρνήθηκε το λάβαρο αυτό και επέστρεψε σε μορφές που αρχικά απεχθανόταν – στην μεταφυσική.

Η διάλυση των εννοιών, των σχημάτων και των κανόνων είναι το πρώτο χαρακτηριστικό ετούτης της αλλαγής. Ένα τεράστιο σύνολο νεολογισμών, όρων,

ορισμών και εννοιών αποδιοργανώνει και αποσαθρώνει το γνωστικό υπόβαθρο της επιστήμης και της παιδείας. Η αναζήτηση περνά από τον προσδιορισμό της ουσίας στην εναγώνια αναζήτηση του ονόματος, του όρου που θα αποκρύψει την ουσία. Να σταθούμε σε ένα παράδειγμα; Ας πάρουμε την έννοια του λαϊκισμού που πλέον αποτελεί το τελευταίο εφεύρημα των πολιτικών επιστημών και όχι μόνο. Σε μια πρώτη θεώρηση θα μπορούσε να υποστηρίξει κανείς ο λαϊκισμός δεν είναι παρά η ακαδημαϊκή έκφραση της «θεωρίας των δύο άκρων», δίνει στην τελευταία δήθεν επιστημονικό υπόβαθρο. Είναι και αυτό αλλά και πολλά περισσότερα. Στην ουσία με την οπλή αναγωγή στον λαϊκισμό ακυρώνονται όλες οι πρόοδοι των ανθρωπιστικών και των κοινωνικών επιστημών ως τις μέρες μας. Το σχήμα είναι απλό: η πολυσημία, η ελευθερία, ο πλουραλισμός, η δημοκρατία -αυτό που στον δυτικό ειδικά κόσμο ονομάζουν δημοκρατία- είναι αξίες του μέσου, της ρευστότητας των εννοιών και της αποδοχής του διαφορετικού. Στο όνομα της «ελευθερίας» ο υποκειμενισμός εκτοπίζει το αντικειμενικό, η άποψη υποκαθιστά την θέση, το πόρισμα. Πολιτικές, κοινωνικές, υλικές -οικονομικές σε τελευταία ανάλυση- σχέσεις υποκαθίστανται ένα θρησκευτικής υφής σχήμα που επικαλείται ηθικές αξίες και ορθές συμπεριφορές. Οτιδήποτε εκφεύγει ή διαφέρει από τις αξίες αυτές θεωρείται εχθρός της ισορροπίας – λαϊκισμός. Απειλή για τον κόσμο σε τελευταία ανάλυση.

Οι συμπτώματα του λαϊκισμού γίνονται αντιληπτά ως ένα είδος ηθικής εκτροπής. Το ποιος ορίζει το ηθικό και το ανήθικο το λέει η ίδια η λέξη. Οι ιθύνοντες του καπιταλιστικού κόσμου, πνευματικοί, ιδεολογικοί, πολιτικοί ταγοί ορίζουν το ηθικά ορθό και κυβερνούν με αυτό. Τυχόν κοινωνίες ή λαοί που θα το αμφισβητήσουν ορίζονται αυτονόητα ως λαϊκιστές. Καθώς μάλιστα ενίστε οι ηθικές αυτές αξίες χρειάζονται προσαρμογή σε νέες συνθήκες υπάρχει ειδική μέριμνα ώστε τα «ιερά κείμενα» του μετα-μοντερνισμού να είναι απλώς ακατανόητα, προορισμένα για αυτοκατανάλωση μέσα σε ένα στενό κύκλο «επαϊόντων». Μόνο οι εκλεκτοί της άρχουσας τάξης δικαιούνται να τα κατανοούν. Εάν δεν με πιστεύετε δοκιμάστε να διαβάσετε Αριστείδη Μπαλτά ή να κατανοήσετε τις περί οικονομίας θεωρήσεις του Γιάνη Βαρουφάκη, και να καταθέσετε κατόπιν τα όσα καταλάβατε.... Α παρεμπιπτόντως. Οι εκλεκτοί ετούτων των θεωριών δεν προέρχονται από την άκρα δεξιά. Από ξεσκλίδια της πάλαι ποτέ σοσιαλδημοκρατίας προέρχονται – ΣΥΡΙΖΑ λέγεται στα καθ' ημάς.

Η μεταφυσική λοιπόν, η επικράτηση του όρου σε βάρος της ουσίας, η αναγέννηση ενός ιερατείου προερχόμενου από τα βάθη της ιστορίας, η καταδίκη των λαών σε άγνοια μέσα από την καλλιέργεια του ασήμαντου, του επιμέρους, του αδιάφορου, του ψευδεπίγραφου ως πρώτη ύλη μόρφωσης και παιδείας, ιδού τα βαθιά χαρακτηριστικά της αντι-επιστημονικής νέας εποχής -όπως ο καπιταλιστικός κόσμος την θεωρεί και την ορίζει. Κατακρήμνιση μέσα σε ένα βαθύτατα αντιδραστικό σύμπαν, αυτό είναι το πολιτιστικό περίβλημα των νέων καιρών.

@@

Το θεωρητικό υπόστρωμα το οποίο μόλις περιγράψαμε εξοβελίζει την επιστημονική μέθοδο από τον χώρο της ιστορίας. Η τελευταία προστίθεται στον κλάδο της «επικοινωνίας», της «πληροφορίας» όπως το λένε πιο εύηχα, της κυρίαρχης

προπαγάνδας, εάν θέλουμε να είμαστε πιο ακριβείς. Ο εκάστοτε κίνδυνος για το κυρίαρχο καθεστώς απαξιώνεται διαμέσου της δήθεν «ιστορίας» πριν στραφούν εναντίον του πιο πειστικού μηχανισμού.

Με τον όρο *αναθεώρηση* της *ιστορίας* αναφερόμαστε σε μια «κίνηση» που αποβλέπει στην προσαρμογή της *ιστορίας* προηγούμενων περιόδων στις σημερινές πολιτικές και ιδεολογικές συγκυρίες και παραμέτρους. Η αναθεώρηση δεν στρέφεται αποκλειστικά και μόνο ενάντια στην *ιστορία* του εργατικού κινήματος, του κομμουνισμού, της Σοβιετικής Ένωσης και των λαϊκών αγώνων. Τα πάντα σχεδόν προσαρμόζονται στις νέες λογικές και παραμέτρους. Θα μπορούσαμε να κάνουμε ιδιαίτερη μνεία στον τρόπο με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση, λόγου χάρη, περιγράφει στα επίσημα κείμενά της τις «ρίζες» της «ευρωπαϊκής ενοποίησης»: από τον Καρλομάγνο στα 800, μ.Χ., στον Ζαν Μονέ του 1947 με ενδιάμεσο σταθμό το Συνέδριο της Ιερής Συμμαχίας στο Αιξ Λα Σαπέλ (Ααχεν) στα 1818! Επιλεκτικός αχταρμάς που όμως δεν εμποδίζει τους θεωρητικούς της Ένωσης να «αποδεικνύουν» με βάση αυτήν την κακοποίηση της *ιστορίας* την διαχρονική επιθυμία των ευρωπαϊκών λαών για «ένωση».

Ο κομμουνισμός έχει φυσικά την τιμητική του στην «αναθεώρηση». Θα μπορούσε να θεωρήσει κανείς παράξενη και αφύσικη αυτήν την επιμονή καθότι οι ίδιοι που επίμονα διαστρέφουν και κακοποιούν την *ιστορία* του επαναστατικού κινήματος, είναι οι ίδιοι που ταυτόχρονα διακηρύσσουν ότι όλα αυτά τελείωσαν, ο κύκλος τους έκλεισε – δεν υπάρχουν πια!

Ο δια της *ιστορίας* στιγματισμός του κομμουνισμού είναι ηθικός –δεν είναι πολιτικός. Με τον τρόπο αυτό περιορίζεται στο ελάχιστο ο κίνδυνος αναμέτρησης επί της ουσίας. Για τον λόγο αυτό η «μελέτη» του, όπως και των λαϊκών, εργατικών κινημάτων γίνεται πάνω σε εγκληματολογική βάση. Για τον κο Στάθη Καλύβα και την σχολή –αμερικανική και όχι μόνο, «δυτική» θα μπορούσαμε να την πούμε- που ακολουθεί, η βία είναι το κύριο χαρακτηριστικό αυτού του είδους των κινημάτων και η έρευνα οφείλει να επικεντρωθεί πάνω στις ψυχολογικές ή άλλες παθολογικές παραμέτρους που τροφοδοτούν ετούτο το σύμπτωμα. Καθώς η έρευνα αναζητά την παθολογία και την συνακόλουθη εγκληματική προδιάθεση, αναζητά κυρίως το ένοχο άτομο και γύρω από αυτό πλέκει την δική της εκδοχή των πραγμάτων. Στη σχετική εργογραφία περισσεύουν οι «προσωπικές *ιστορίες*» εγκλήματος και συνομωσίας. Να σημειώσουμε μόνο ότι ετούτη η μέθοδος ήταν ιδιαίτερα δημοφιλής στην διάρκεια του Ψυχρού πολέμου, στους κύκλους των δυτικών μυστικών υπηρεσιών και της εκπορευόμενης από αυτά λογοτεχνίας: έντυπης, ραδιοφωνικής, τηλεοπτικής ή κινηματογραφικής. Από αυτήν την πλευρά οι επιλογές των αντικομμουνιστικών μηχανισμών δεν έχουν ιδιαίτερα εξελιχθεί.

Η *ιστορική* έρευνα, της Σοβιετικής Ένωσης, των επαναστάσεων, των λαϊκών κινημάτων, του ΕΑΜ, του ΕΛΑΣ, του ΚΚΕ, μοιάζει περισσότερο με αστυνομικού χαρακτήρα ανακριτική μέθοδο παρά με οτιδήποτε μπορεί να έχει σχέση με την *ιστορία*, όπως τουλάχιστον την προσδιόρισε ο δέκατος ένατος αιώνας. Η τυμβωρυχία είναι το βασικό επιχείρημα. Οι πρακτικές που υπέδειξε ο λόρδος Σίτριν και η παρέα του την επαύριο των Δεκεμβριανών –η εκταφή και η επίδειξη πτωμάτων, «αγρίως

σφαγιασθέντων υπό των κομμουνιστών» βρίσκεται πολύ κοντά στην ίδια «αποδειχτική λογική».

Προσθέστε και την απάτη. Η ανακριτική έρευνα οφείλει λέει να στηρίζεται σε facts - τεκμήρια. Ως τεκμήρια δε γι αυτήν την σχολή ορίζονται πότε οι προφορικές μαρτυρίες, πότε τα αυστηρά -επί του θέματος- επιλεγμένα αρχειακά σπαράγματα, πότε οι πλέον αμφιλεγόμενες πηγές. Η ρευστότητα των επιλογών προδίδει την έλλειψη επιστημονικής αξιοπιστίας ή, μάλλον την αδιαφορία γι αυτήν. Οι επιδιδόμενοι σε αυτού του είδους την αναθεωρητική ιστοριογραφία γνωρίζουν ήδη από πριν που θέλουν να καταλήξουν, τι θέλουν να αποδείξουν και, κατά συνέπεια επιλέγουν στρεβλώνοντας τα στοιχεία που τους βοηθούν σε αυτό. Τίποτε περισσότερο.

Κάτω από αυτές τις προδιαγραφές που περιγράψαμε η εξαγωγή παράλογων συμπερασμάτων και αντιφατικών διαπιστώσεων είναι κανόνας στην αναθεωρητική ιστοριογραφία. Η αξιοπιστία τους είναι ευθέως ανάλογη με την αντίστοιχη του κάθε προπαγανδιστικού κειμένου. Να σταθούμε σε ένα μόνο παράδειγμα. Το περίφημο «Χολοντομόρ», η σιτοδεία που έπληξε την Σοβιετική Ένωση στα 1933 προκάλεσε στην Ουκρανία σύμφωνα με την αναθεωρητική ιστοριογραφία 3,5 ως 5 εκατομμύρια θύματα. Την ίδια ώρα κανείς δεν αμφισβητεί ότι ο πληθυσμός της Ουκρανίας ήταν 27,4 εκατομμύρια το 1924 και 33,4 εκατομμύρια το 1939 (πριν την απελευθέρωση των κατεχόμενων από την Πολωνία περιοχών της στα δυτικά). Αυξήθηκε δηλαδή κατά 6 εκατομμύρια (22%) μέσα σε 15 χρόνια. Θα επρόκειτο για δημογραφικό θαύμα εάν αυτό συνέβη σε συνδυασμό με την απώλεια τόσων εκατομμυρίων ανθρώπων στο ίδιο διάστημα. Επιτρέψτε μου να συγκρίνω αυτά τα μεγέθη με τις πρόσφατες επιδόσεις της καπιταλιστικής πλέον Ουκρανίας. Ο πληθυσμός της το 1993 ήταν 52,2 εκατομμύρια ενώ 28 χρόνια αργότερα -πριν τον πόλεμο- είχε περιοριστεί στα 41,1 εκατομμύρια -δηλαδή έχασε 11,1 εκατομμύρια πολίτες της ή 21,2% του πληθυσμού της το ίδιο διάστημα. Σε αυτήν την περίπτωση δεν έφταιγε η σιτοδεία αλλά, απλούστερα, ο καπιταλισμός.

Πάνω στο αντιεπιστημονικό υπόστρωμα της αναθεωρητικής ιστοριογραφίας μπορούν να σταθούν οι πλέον παράλογοι ισχυρισμοί. Έτσι λοιπόν, σύμφωνα με την επίσημη γερμανική ιστορία για τον Β' Π.Π. (Η Γερμανία και ο Β' Παγκόσμιος πόλεμος) τον πόλεμο τον σχεδίασε τον προκάλεσε και τον εξαπέλυσε η Σοβιετική Ένωση - η Γερμανία απλά εμπλέχτηκε, μάλλον άθελά της σε αυτόν. Ενώ, διευρύνοντας την οπτική του ημέτερου Θανάση Βαλτικού για την Ορθοκωστά, το «στρατόπεδο εξόντωσης» -όπως το ονομάζουν- της Κολύμα στη Σιβηρία είναι ο βασικός τόπος εξόντωσης ανθρώπων στον εικοστό αιώνα καθώς θανάτωσε τόσα εκατομμύρια όσα όλα μαζί τα στρατόπεδα εξόντωσης της ναζιστικής Γερμανίας δεν μπόρεσαν να εξοντώσουν. Να σημειώσουμε απλώς ότι με αυτήν την διαπίστωση διαφωνούν ακόμα και οι μαρτυρίες που έχει συλλέξει έκτοτε η CIA και που είναι επισκέψιμες στα (προσιτά μέσω του διαδικτύου) αρχεία της. Να προσθέσουμε ότι στον χώρο αυτόν πρώτοι απ' όλους εργάζονταν οι Κομσομόλοι, οι νεολαίοι του Κομμουνιστικού Κόμματος.

Η αναθεώρηση της ιστορίας είναι μια μάλλον απελπισμένη επιχείρηση. Και αυτοί που την προωθούν πρέπει, μα την αλήθεια, να είναι πολύ φοβισμένοι.

Οι νέες προσεγγίσεις της ιστορίας του Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου μετά τη λήξη του Ψυχρού Πολέμου είναι μια ενδεικτική περίπτωση. Ενώ την επαύριο του πολέμου, κάτω από το ιδεολογικό πέπλο του αντιφασισμού, όπως αυτό εκφράστηκε σε μια σειρά θεσμικά κείμενα με πρώτο τη «Διακήρυξη των Ηνωμένων Εθνών» την 1^η Ιανουαρίου του 1942, στιγματίστηκε ο ναζισμός από την αντιφασιστική συμμαχία (που περιλάμβανε τη Σοβιετική Ένωση και θεωρούσε τους κομμουνιστές συστατικό στοιχείο του πολέμου ενάντια στον Άξονα), την επαύριο του Ψυχρού Πολέμου οι νέες συνθήκες οδήγησαν σε διστακτική αρχικά, καταγιστική στη συνέχεια, αναθεώρηση αυτού του πλαισίου. Στις νέες συνθήκες ο κομμουνισμός έπρεπε για ιδεολογικούς και πολιτικούς λόγους να στιγματίστει και να καταδικαστεί πολιτικά και ιδεολογικά. Αυτό οδήγησε σε μια σειρά έργων που αποκαθιστούσαν, κατά κάποιο τρόπο τον ναζισμό ή, σε μια πιο προσεκτική διεργασία, που οδηγούσαν **ΑΝΑΔΙΑΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ (ΟΔΗΓΗΣΕ ΚΑΙ ΟΔΗΓΟΥΣΑΝ;**) στην ταύτιση του κομμουνισμού με τον ναζισμό. Ο κυριότερος εκπρόσωπος του ρεύματος αυτού μπορεί να θεωρηθεί ο Μάρκ Μαζάουερ με το βιβλίο του «Σκοτεινή Ήπειρος» του 1998. **ΓΡΑΨΤΕ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ**

¹ Αναφορά ιδιαίτερα στο βιβλίο του Ernst Nolte (2011) *La guerre civile européenne*, Paris, αλλά και του Enzo Traverso (2007), *A feu et a sang. De la guerre civile européenne 1914-1945*, Paris Stock **ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΑΥΤΟ;** (ΑΦΟΥ ΕΧΟΥΝ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΙ ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΓΡΑΨΤΕ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ αναφέρονται οι γαλλικές εκδόσεις).

Εκεί που τελειώνει η επιστήμη αρχίζει ο χώρος των θρύλων και των παραμυθιών. Να σας πω ένα από αυτά, έτσι για να ευθυμήσουμε. Ας πάμε στην ιστορία της ευρωπαϊκής «ενοποίησης» ή τουλάχιστον αυτό που η Ευρωπαϊκή Ένωση επίσημα θεωρεί ως ιστορία της και προϊστορία της. Πως αντιλαμβάνονται λοιπόν εκεί στις Βρυξέλες το ιστορικό βάθος του σχήματος που διακονούν.

Σύμφωνα με το επίσημο αφήγημα οι «ρίζες της Ευρώπης» βρίσκονται στον καιρό του Καρλομάγνου, εκεί γύρω στο 800 μετά Χριστόν. Ο εν λόγω ανασύστησε την Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στην δυτική Ευρώπη -ειδικά στον χώρο όπου σήμερα βρίσκονται οι Γαλλία και η Γερμανία. Το εγχείρημα δεν ευδοκίμησε και επαναλήφθηκε 1.150 χρόνια αργότερα, λίγο μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Προφανώς η απόσταση των χιλίων και πλέον χρόνων προβλημάτισε τους «ιστορικούς» της Ε.Ε. -ιδιαίτερα καθώς οι εν λόγω ισχυρίζονται ότι διαχρονικά οι Ευρωπαίοι ένοιωθαν Ευρωπαίοι και επιθυμούσαν να είναι Ευρωπαίοι, όπως έλεγε ο κυρίαρχος επίσημος λόγος των Ευρωπαϊστών στην δεκαετία του 1990. Έτσι, αναζήτησαν έναν ενδιάμεσο σταθμό για να γεφυρώσουν την χρονική απόσταση.

Ο σταθμός που επιλέχθηκε ήταν το Συνέδριο της Ιερής Συμμαχίας (η λέξη «Ιερή Συμμαχία» δεν αναφέρεται στα κείμενα της Ε.Ε.) στο Αιξ Λα Σαπέλ (Άσχεν) στα 1818

όταν οι ηγεμόνες της ηπείρου ενέταξαν στις τάξεις τους την Γαλλία της Παλλινόρθωσης και σχεδίασαν την δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού στρατού για να προλαβαίνουν επαναστατικές κινήσεις. Ως εκεί απόφαση «ενοποίησης» εκλαμβάνεται η πρόταση της ρωσικής αντιπροσωπείας -με τον Αυτοκράτορα Αλέξανδρο επικεφαλής- για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού στρατιωτικού σώματος που θα προστάτευε την κοινωνική τάξη στην Ευρώπη ώστε να μην αναλαμβάνει καταστατικές των ταραχών και των επαναστάσεων -πολυέξοδες- αποστολές αποκλειστικά ο στρατός της Ρωσίας. (Να σημειώσουμε ότι επικεφαλής της ρωσικής διπλωματικής αποστολής στο Συνέδριο ήταν οι Νέσσελροντ και Καποδίστριας – πράγμα που επιτρέπει στους αφελείς ελληνολάτρες μας να ισχυρίζονται ότι Έλληνας βρισκόταν πίσω από την «φιλοευρωπαϊκή» αυτή πρωτοβουλία. Αχταρμάς!). Η μνεία αυτού του γεγονότος θεωρείται επαρκής απόδειξη για την διαχρονικότητα του αιτήματος για ενοποίηση της Ευρώπης.....

Παραδόξως δεν υπάρχει στην επίσημη ιστοριογραφία καμία μνεία και αναφορά στις δύο προγενέστερες -στη σύγχρονη εποχή- «ενοποίησεις» της ευρωπαϊκής ηπείρου

(α) Στην εποχή της Αυτοκρατορικής Ευρώπης του Ναπολέοντα (1805-1814)

(β) Στην εποχή της ναζιστικής «Νέας Ευρώπης» (1940-1944).

Για την δεύτερη «ενοποίηση» θα μπορούσε να κάνει κανείς εύλογους συνειρμούς ως προς τους λόγους ως προς την αποσιώπησή της. Αν και πάλι κάποιες «συγγένειες» - φέρνω σαν παράδειγμα τον ρόλο του κου Χάλσταντ πρώτου και μακροβιότερου (1958-1968) προέδρου της Κομισιόν της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και ταυτόχρονα ενεργού στελέχους της Νέας Ευρώπης- αφήνουν ερωτηματικά για την ουσία της αποσιώπησης.

Για την πρώτη περίπτωση -την εποχή της Ευρώπης του Ναπολέοντα- όμως η επιδεικνυόμενη απέχθεια δύσκολα μπορεί να εξηγηθεί. Η περίοδος υπήρξε έντονα δημιουργική, προπαρασκεύασε και κληροδότησε πλήθος θεσμών της εξουσίας της αστικής τάξης. Από τον προσδιορισμό των σχέσεων ανάμεσα στην πολιτική και στην δικαστική εξουσία, ως το εκπαιδευτικό σύστημα με κορωνίδα του το Χουμπολτιανό Πανεπιστήμιο, ή την θεμελίωση του αστικού εμπορικού δικαίου, πλήθος θεσμών - που ακόμα και σήμερα, έστω εν μέρει, λειτουργούν- είναι δημιουργήματα ετούτης της γόνιμης περιόδου. Προφανώς αυτό δεν προκαλεί καμία εντύπωση στους σημερινούς επίσημους ιστοριογράφους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.